

BIOLOGICKÉ MARKERY NEURODEGENERATIVNÍCH PROTEINOPATIÍ: POTENCIÁLNÍ BIOMARKERY PREMOTORICKÉ FÁZE PARKINSONOVY NEMOCI

AUTOŘI: Afzaly H., Vlasáková M.

ŠKOLITEL: Menšíková K., prof. MUDr. Ph.D

Neurologická klinika, LF UP v Olomouci

ÚVOD

Parkinsonova nemoc je nejčastější neurodegenerativní proteinopatií, jejíž diagnostika je zejména v časně fázi onemocnění velmi obtížná. V současnosti neexistuje žádný laboratorní marker schopný predikce premotorické fáze tohoto onemocnění. Vedle progresivní dopaminergní denervace, která je hlavní patologií u Parkinsonovy nemoci, dochází k postižení dalších neurotransmiterových systémů, které jsou zodpovědné za rozvoj non-motorických symptomů.

NMSS	Non-Motor Symptoms Scale
PDQ-39	Parkinson's Disease Questionnaire - 39
SCOPA-AUT	Autonomic Scale for Outcomes in Parkinson's disease
FSFI	Female Sexual Function Index
IIEF	International Index of Erectile Dysfunction
mMIDI	Modified Minnesota Impulsive Disorders Interview
PDSS	Parkinson's disease Sleep Scale

Tab. 1 Škály použité k hodnocení non-motorických projevů Parkinsonovy nemoci

CÍLE

Identifikace kandidátních biomarkerů časně fáze Parkinsonovy nemoci na základě efektu hluboké mozkové stimulace subthalamického jádra na non-motorické projevy u pacientů s Parkinsonovu nemocí během šesti měsíců sledování.

Metodika

Bylo sledováno 17 pacientů s Parkinsonovou nemocí, kteří podstoupili hlubokou mozkovou stimulaci. Demografická data jsou uvedena v tabulce číslo 2. Pomocí dedikovaných hodnotících škál (tab. 1) byly hodnoceny jednotlivé non-motorické projevy před zahájením léčby a následně jejich změny po 1, 3 a 6 měsících této terapie. K analýze dat byl použit statistický software IBM SPSS Statistics verze 23. K porovnání skóre před léčbou se skóre 1M, 3M a 6M po léčbě byl použit Wilcoxonův párový test. Vzhledem k násobnému porovnávání byla hodnota signifikance korigována podle Bonferroniho. Všechny testy byly dělány na hladině významnosti 0,05.

	Průměr	SD	Median	Minimum	Maximum
Délka trvání nemoci (roky)	11,6	2,4	12	8	17
Věk na počátku onemocnění (roky)	51,8	6,7	52	38	62
Věk v době implantace DBS (roky)	62,2	7,5	64	47	71

Tab. 2 Demografická data pacientů

VÝSLEDKY

Signifikantní zlepšení bylo zjištěno ve škále hodnotící kvalitu spánku u Parkinsonovy nemoci v 1. a 6. měsíci (tab. 3, obr. 1). Podstatná zlepšení, která však nedosahovala statistické významnosti, byla pozorována v doméně pro náladu/kognici v obecné škále pro hodnocení non-motorických projevů.

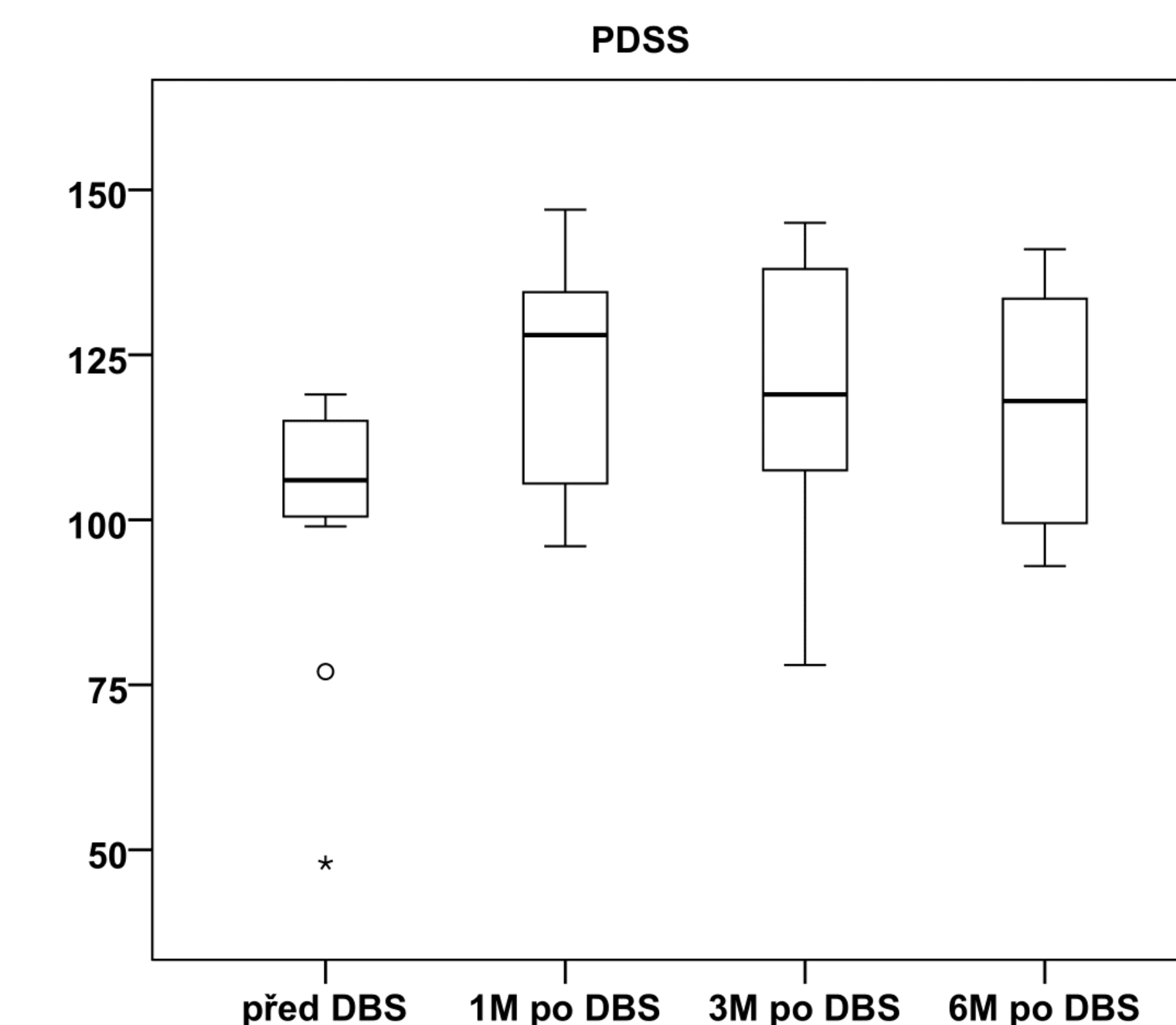
PDSS	Průměr	SD	Median	Minimum	Maximum	p-value
změna 1M-před	21	21,1	20	-15	56	0,015
změna 3M-před	15,2	25,5	16	-37	53	0,143
změna 6M-před	18,9	21,2	18	-22	60	0,014

Tab. 3 Signifikantní zvýšení skóre ve škále PDSS 1M a 6M po léčbě vzhledem k hodnotám skóre před léčbou

ZÁVĚR

Poruchy spánku a nálady byly hlavními non-motorickými projevy pozitivně ovlivněnými hlubokou mozkovou stimulací. Současně se jedná o symptomy přítomné u většiny pacientů již v časně fázi onemocnění. Hlavním neurotransmiterem podílejícím se na regulaci těchto funkcí je serotonin. Výsledky některých studií ukazují, že hluboká mozková stimulace subthalamického jádra dynamicky reguluje serotoninový systém u Parkinsonovy nemoci (1). Porucha regulace serotoninového systému bude pravděpodobně jedním z faktorů podílejícím se na rozvoji poruchy spánku u Parkinsonovy nemoci; hladina serotoninu v mozkomíšním moku by tak mohla být jedním z potenciálních biomarkerů premotorického stadia tohoto onemocnění. Výsledky týkající se změn dalších non-motorických projevů mohou být ovlivněny nízkým počtem pacientů, což je určitě jednou z hlavních limitací provedené studie.

Obr. 1 Distribuce skóre ve škále PDSS před léčbou hlubokou mozkovou stimulací a v jednotlivých měsících léčby

Reference:

1. Jorgensen LM et al. Parkinson patients have a presynaptic serotonergic deficit: A dynamic deep brain stimulation PET study. *J Cereb Blood Flow Metab.* 2021 Aug; 41(8): 1954–1963